

20.08.2021

En tid för nytt samarbete

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Utrikesministeriets publikationer 2021:9

En tid för nytt samarbete

– Utrikesministeriet stärker det multilaterala
samarbetet

Utrikesministeriet, Helsingfors 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Utrikesministeriet

© 2021 författare och utrikesministeriet

ISBN pdf: 978-952-281-341-1

ISSN pdf: 2737-0844

ISBN tryckt: 978-952-281-337-4

ISSN tryckt: 2490-0621

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2021 Finland

En tid för nytt samarbete – Utrikesministeriet stärker det multilaterala samarbetet

---

Utrikesministeriets publikationer 2021:9

Utgivare	Utrikesministeriet		
Utarbetad av	Enheten för planering och forskning, Utrikesministeriet		
Språk	Svenska	Sidantal	30

Referat

Stärkandet av det multilaterala samarbetet är ett långsiktigt och centralt mål för Finlands utrikespolitik. För att lösa gränsöverskridande och delvis ännu okända utmaningar krävs samarbete som bygger på regelbaserad och internationell rätt. Ett försvagat multilateralt samarbete ligger inte i någon stats intresse. Det är särskilt skadligt för mindre stater som Finland.

För att stöda ett för egen del livsviktigt system måste Finland agera planmässigt och målmedvetet på det internationella fältet. Syftet med detta dokument är att motivera och kommunicera om vårt engagemang för multilateralt samarbete, en regelbaserat verksamhet och internationell rätt samt att påvisa Finlands styrkor genom handling.

I dokumentet presenteras med stöd av Finlands specialkompetens exempel på vad utrikesministeriet under de närmaste åren tänker fokusera på i sitt multilaterala arbete. I åtgärderna betonas följande teman: lika rättigheter och deltagande, klimatets och miljöns föränderliga tillstånd, ansvarstagande i den nya informationsmiljön, fred och säkerhet genom kunskap, en rättvis och demokratisk värld samt framtidens intelligenta samhällen.

Arbetet stöder i hög grad Finlands utrikespolitiska värderingar och mål. Vår verksamhet bygger både på våra nationella intressen och på en vilja att göra världen till en rättvisare och bättre plats för alla dess invånare.

Nyckelord multilateralism, internationellt samarbete, utrikespolitik, internationella organisationer

---

ISBN PDF	978-952-281-341-1	ISSN PDF	2737-0844
ISBN tryckt	978-952-281-337-4	ISSN tryckt	2490-0621

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-341-1>

Uuden yhteistyön aika – Ulkoministeriö monenkeskisen yhteistyön vahvistajana

---

Ulkoministeriön julkaisu 2021:9

Julkaisija Ulkoministeriö

Yhteisötekijä Ulkoministeriön suunnittelu- ja tutkimusyksikkö

Kieli Ruotsi

Sivumäärä 30

Tiivistelmä

Monenkeskisen yhteistyön vahvistaminen on Suomen ulkopoliitiikan pitkäaikainen ja keskeinen tavoite. Rajat ylittävien ja osin vielä tuntemattomienkin haasteiden ratkaiseminen vaatii yhteistyötä, joka nojaa sääntöpohjaisuuteen ja kansainväliseen oikeuteen. Heikentynyt monenkeskinen yhteistyö ei ole yhdenkään valtion etu. Erityisen vahingollista se on Suomen kaltaisille, pienemmille valtioille.

Tukeakseen itselleen elintärkeää järjestelmää Suomen on toimittava suunnitelmallisesti ja määrätietoisesti kansainvälisellä kentällä. Tämän asiakirjan tarkoitus on perustella ja viestittää sitoutumistamme monenkeskiseen yhteistyöhön, sääntöpohjaisuuteen ja kansainväliseen oikeuteen sekä osoittaa Suomen vahvuuksia toiminnan kautta.

Asiakirjassa esitetään Suomen erityisosaamiseen nojaten esimerkkejä siitä, mihin ulkoministeriö aikoo lähivuodet keskittyä monenkeskisessä työssään. Toimissa painottuvat seuraavat teemat: yhdenvertaiset oikeudet ja osallistuminen, ilmaston ja ympäristön muuttuva tila, vastuunkanto uudessa informaatioympäristössä, osaamisella rauhaa ja turvallisuutta, oikeudenmukainen ja demokraattinen maailma sekä tulevaisuuden älykkäät yhteiskunnat.

Työ tukee laaja-alaisesti Suomen ulkopoliittisia arvoja ja tavoitteita. Toimintamme perustuu sekä kansalliseen etuumme että haluun tehdä maailmasta oikeudenmukaisempi ja parempi paikka sen kaikille asukkaille..

Asiasanat multilateralismi, kansainvälinen yhteistyö, ulkopoliitiikka, kansainväliset järjestöt

---

ISBN PDF 978-952-281-341-1

ISSN PDF 2737-0844

ISBN painettu 978-952-281-337-4

ISSN painettu 2490-0621

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-341-1>

Era of New Cooperation – The Contribution of the Ministry for Foreign Affairs of Finland to Strengthen Multilateral Cooperation

---

Publications of the Ministry for Foreign Affairs 2021:9

Publisher	Ministry for Foreign Affairs of Finland		
Group author	Policy Planning and Research Unit, Ministry for Foreign Affairs		
Language	Swedish	Pages	30

Abstract

Strengthening multilateral cooperation is a key long-standing objective of Finland's foreign policy. Tackling cross-border challenges, many of which are still unknown, requires cooperation based on a rules-based approach and international law. A weaker commitment to multilateral cooperation is not in the interests of any country. It is particularly damaging to small countries, such as Finland.

To support the world order that is vital to it, Finland must act systematically and with determination in the international arena. The purpose of this document is to justify and communicate our commitment to multilateral cooperation, a rules-based approach and international law, and to demonstrate Finnish strengths through action.

Based on Finland's special expertise, the document lists some of the areas that the Ministry for Foreign Affairs will prioritise in its multilateral activities in the coming years. The priority areas are as follows: equal rights and participation, climate and environmental change, sharing responsibility in the new information environment, peace and security through expertise, just and democratic world, and smart societies of the future.

The work supports the values and objectives of Finland's foreign policy in a broad range of different areas. Our actions arise from our national interests and our determination to make the world a fairer and better place for everybody.

Keywords multilateralism, international cooperation, foreign policy, international organisations

---

ISBN PDF	978-952-281-341-1	ISSN PDF	2737-0844
ISBN printed	978-952-281-337-4	ISSN printed	2490-0621

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-341-1>

Innehåll

	Inledningsord	7
1	Inledning	9
2	Multilateralt samarbete i en kris	10
3	För multilateralt samarbete	12
4	Finlands multilaterala arbete	14
5	Utrikesministeriets åtgärder för att stöda och främja multilateralt samarbete ..	17
	5.1 Lika rättigheter och deltagande.....	18
	5.2 Klimatets och miljöns föränderliga tillstånd.....	19
	5.3 Ansvarstagande i den nya informationsmiljön.....	21
	5.4 Fred och säkerhet genom kunskap	22
	5.5 En rättvis och demokratisk värld	24
	5.6 Framtidens intelligenta samhällen	26
6	Multilateral utrikespolitik och brytningstidens trender	28
7	Mot det nya	30

INLEDNINGSDORD

Pekka Haavisto

Utrikesminister

“Genom multilateralt samarbete har vi fått till stånd väldigt mycket gott i världen. För många av oss är de så självklara att vi inte alltid ens känner igen dem. Hur skulle samhället se ut utan ett fungerande rättsväsende eller utan mänskliga rättigheter? Eller en värld utan FN:s livsmedelshjälp, en världshälsoorganisation eller internationell rätt?”

Nu har vi kommit till ett nytt brytningsskede där globala problem, såsom klimatförändringen, inte hejdas av statliga gränser. Det internationella samfundet måste vara vaksamt och reagera på problem på ett hållbart och rättvist sätt.

Ett multilateralt samarbete är det bästa sättet att uppnå resultat i frågor som är livsviktiga för mänskligheten. Inget land klarar detta arbete på egen hand.”

Ville Skinnari

Utvecklings- och utrikeshandelsminister

“Finlands välfärd och ekonomiska framgång bygger på multilateralt samarbete. Den snabba tekniska utvecklingen, artificiell intelligens och andra innovativa lösningar öppnar för mänskligheten tidigare oskådade möjligheter i framtiden. Nya fenomen behöver nya regler och stärkande av regleringen, av en verksamhet som baserar sig på avtal och av diskussionen om värderingar och normer är ett kontinuerligt mål för Finlands multilaterala utrikespolitik.

Klimatförändringen och de andra största utmaningarna som mänskligheten står inför känner inte till statliga gränser. Slutligen har covid-19-pandemin visat hur beroende vi är av varandra. Finland har tack vare sin kompetens mycket att ge det multilaterala samarbetet för att uppnå målen för hållbar utveckling. Att bygga upp en hållbarare framtid medför samtidigt betydande möjligheter för finländska företag såväl i Finland som utomlands.”

Thomas Blomqvist

Minister för nordiskt samarbete och jämställdhet

“Finlands utrikespolitik har ända från början byggt på multilateralt samarbete. Finland har ända sedan landet blev självständigt alltid sökt sig till internationellt samarbete då det har varit möjligt: Nationernas förbund, nordiska gruppen, Förenta nationerna, Europarådet och Europeiska unionen. De nordiska länderna stöder traditionellt i hög grad multilateralt samarbete. För Finland är de nordiska länderna en permanent och unik referensgrupp, vars gemensamma röst ute i världen hörs mycket bättre.”

1 Inledning

“If I had to select one sentence to describe the state of the world, I would say we are in a world in which global challenges are more and more integrated, and the responses are more and more fragmented, and if this is not reversed, it’s a recipe for disaster.”

(FN:s generalsekreterare Antonio Guterres, World Economic Forum, 24.1.2019)

Stärkandet av det multilaterala samarbetet är ett långsiktigt och centralt mål för Finlands utrikespolitik. Republikens president samt statsministern och statsrådets övriga medlemmar har upprepade gånger lyft fram hur viktigt ärendet är. I regeringsprogrammet och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse 2020 konstateras att ett fungerande multilateralt samarbete är en fast del av Finlands och finländarnas säkerhet. Också Finlands välfärd och ekonomiska framgång bygger på multilateralt samarbete. Vår multilaterala verksamhet grundar sig både på vårt nationella intresse och på en vilja att göra världen till en rättvisare och bättre plats för alla dess invånare.

Finland hör till dem som försvarar multilateralt samarbete, en regelbaserad verksamhet och internationell rätt. Finland måste målmedvetet arbeta, synas och höras på det internationella fältet för att kunna påverka utvecklingen.

Syftet med detta dokument är att motivera och kommunicera om vårt engagemang för multilateralt samarbete, ett regelbaserat system och internationell rätt samt att visa våra styrkor genom handling. Detta är förenligt med de nordiska ländernas mål. Genom de åtgärder som beskrivs bidrar vi också till att stärka det multilaterala samarbetet, vilket efterlysts av EU:s höga representant och kommissionen.¹

---

1 Gemensamt meddelande från EU-kommissionen och den höga representanten om EU:s ökade bidrag till regelbaserad multilateralism (17.2.2021).

2 Multilateralt samarbete i en kris

De utmaningar som världen möter ökar och knyts allt tätare samman. Det internationella samfundet identifierar i stor utsträckning ett behov av att hitta en lösning på utmaningarna. Gemensamt ansvarstagande är livsviktigt i en värld som formats av väpnade kriser, klimat- och miljöförändringen, gränsöverskridande hälsohot, teknologisk utveckling samt uteslutande nationalism och populism.

Det multilaterala samarbete som är nödvändigt för att lösa gränsöverskridande problem befinner sig dock i ett brytningskedje. Förutsättningarna för samarbete omskakas av spänningar mellan stormakterna, ideologiska skillnader i synsätten och förskjutningar av de ekonomiska och tekniska prioriteringarna, till och med handelskrig.

Kina strävar efter att anpassa systemet så att det bättre motsvarar landets egna mål. Rysslands handlingar – i synnerhet den olagliga annekteringen av Krim – rubbar stabiliteten och förtroendet på det internationella säkerhetsfältet, även i Finlands närmiljö. Förenta staternas omfattande återgång till borden för multilateral problemlösning väcker hopp, men dess internationella ledande roll har historiskt sett varit en kontroversiell fråga också inom landet. De auktoritära samhällsmodellerna och det gemenskapsintresse de betonar på bekostnad av de individuella friheterna utmanar i allt större utsträckning den demokratiska modell som stöder sig på mänskliga rättigheter. Små länder, företag och det civila samhället utsätts för allt mer direkta politiska och ekonomiska påtryckningar. Systemet utmanas också av bristen på förtroende gentemot det internationella samarbetet, vilket olika aktörer som profilerar sig och verkar i strikt nationellt intresse utnyttjar.

Det regelbaserade internationella system som möjliggör multilateralt samarbete grundar sig på de universella värderingarna i Förenta nationernas (FN) stadga. FN-stadgan, säkerhetsrådet och multilaterala avtal reglerar användningen av maktmedel och hanteringen av instrument för detta, skyddar de mänskliga rättigheterna och miljön samt främjar en hållbar och rättvis ekonomisk och social utveckling över hela världen. Det system som byggdes upp efter andra världskriget motsvarar dock inte längre till alla delar staternas föränderliga maktförhållanden, utvidgningen och diversifieringen av den internationella dagordningen eller de icke-statliga aktörernas växande betydelse på den internationella arenan. FN:s säkerhetsråds sammansättning återspeglar den förflutna världen och i synnerhet ett oansvarigt utnyttjande av vetorätten förlamar beslutsfattandet.

I olika forum förekommer en allt större ovilja att skapa nya bindande regler samt försök att försvaga, försumma eller till och med upphäva de förbindelser som redan ingåtts. Många länder förhåller sig till sina folkrättsliga skyldigheter på ett selektivt eller avfärdande sätt. Även de allvarligaste internationella brotten kan förbli ostraffade.

Det internationella handelssystemet och Världshandelsorganisationen WTO:s verksamhet ifrågasätts. Den ökade protektionismen, coronapandemins inverkan på värdekedjorna samt flera staters stigande tendens att ifrågasätta de centrala reglerna och principerna i systemet sammanflätas.

Frustrationen över systemet har gett upphov till alternativa försök att söka lösningar på problemen. Dessa omfattar olika G-grupper (G7, G20) och förhandlingsprocesser som verkar utanför det etablerade internationella system som är öppet för alla.

Europeiska unionen är i sig ett resultat av multilateralt samarbete. Den är också en av de största försvararna av multilateralt samarbete, ett regelbaserat internationellt system och internationell rätt. De interna och externa utmaningar som EU står inför undergräver emellertid dess enighet och handlingsförmåga, vilket gör det allt svårare för EU att försvara sina egna intressen, de europeiska värderingarna och ett regelbaserat internationellt system i världen.

3 För multilateralt samarbete

Ett försvagat multilateralt samarbete ligger inte i någon stats intresse. Det är särskilt förlammande för mindre stater som Finland. Dessa staters möjligheter att påverka är ohjälpligt knutna till ett internationellt system som uppmuntrar till samarbete i stället för att enbart eftersträva egna intressen och den starkaste rätten. Även stora länder gynnas av den förutsägbarhet och legitimitet som systemet medför. Demokratins, rättsstatsprincipens och de mänskliga rättigheternas rotade ställning som grundläggande principer för den internationella verksamheten samt den ökade välfärden och välståndet har uppkommit tack vare ett fungerande, regelbaserat internationellt system och de möjligheter det medför.

Ett behov av att förnya det internationella systemet har identifierats på bred front. Behovet av reformer gäller särskilt FN, som står i centrum för systemet, där samordningen av stormakternas, de växande makternas samt utvecklings- och industriländernas intressen bromsar upp förändringen. I det tryck som olika utmaningar, aktörer och mål skapar måste det multilaterala samarbetet och de strukturer som stöder det kunna hålla fast vid det som fungerar. Samtidigt måste det också förnyas då de gamla verksamhetssätten inte längre tillgodoser de nya behoven.

Krisen i det multilaterala samarbetet har lyckligtvis inte inneburit någon total förlamning. En begränsning av vetorätten i FN:s säkerhetsråd diskuteras utifrån ett initiativ som Frankrike och Mexiko framställde 2012. Trots den tillspetsade geopolitiska situationen lyckades man 2015 förhandla fram Parisavtalet (om klimat) och handlingsprogrammet för hållbar utveckling Agenda 2030. Även under en tid av motsättningar har utvecklingspolitiken visat sig fungera. Även reformeringen av FN:s utvecklingsystem framskrider som planerat och resultaten kan redan ses.

Goda exempel på nya försök att stödja det multilaterala samarbetet är Multiallians-initiativet, som leds av Tyskland och Frankrike, samt det svenska och spanska initiativet för att främja genomförandet av FN 75-deklarationen. Det amerikanska initiativet till ett demokratippmöte kan också bidra till multilateralism. Tyskland och Norge har nyligen publicerat sina egna planer för multilateralt samarbete.²

² Tyskland: International cooperation in the 21st century: Multilateralism for humanity (19.5.2021).

Norge: Norway's Role and Interests in Multilateral Cooperation (White Paper) (14.6.2019).

För att kunna möta de avgörande utmaningarna i vår tid krävs snabba åtgärder och ett starkt engagemang för det som överenskommit. Ett multilateralt samarbete i olika sammansättningar är det bästa och i praktiken enda sättet att uppnå hållbara och rättvisa resultat i frågor som är livsviktiga för mänskligheten.

4 Finlands multilaterala arbete

Finlands utrikespolitik har ända från början stött sig på multilateralt samarbete. Finland har ända sedan landet blev självständigt alltid sökt sig till internationellt samarbete då det har varit möjligt: Nationernas förbund, nordiska gruppen, Förenta nationerna, Europarådet och Europeiska unionen. Finland var en central aktör i anordnandet av Europeiska säkerhetskonferensen ESK (senare OSSE.) Vårt arbete bygger på FN:s universella värderingar, som också är Finlands värderingar, till exempel mänskliga rättigheter och jämställdhet, hållbar utveckling och miljöskydd, demokrati och fred. FN är ryggraden i det regelbaserade internationella systemet.

Utöver utrikesministeriet samarbetar hela statsrådet multilateralt. Statsministern leder verkställandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling och ministerierna har ansvar för olika multilaterala organisationer. Finansministrarnas klimatkoalition som grundades 2019 på Finlands initiativ och där finansministern är den ena medordföranden är ett bra exempel på multilateralt samarbete med internationell verkan. Ett intensivare samarbete mellan ministerierna blir allt nödvändigare i multilaterala frågor. Allt oftare deltar också aktörer utanför statsförvaltningen i samarbetet. Företagens och det civila samhällets insats har alltid varit viktig för Finland och kommer att få större betydelse i framtiden.

Man stärker det multilaterala samarbetet genom att sköta gemensamma ärenden i organisationer och forum avsedda för dem (bland annat FN-organisationer, WTO, OECD, Världsbanken, IMF) samt regionala organisationer (bland annat OSSE, Europarådet, Arktiska rådet, Barents euroarktiska råd BEAC), iakttäta reglerna för internationell rätt och respektera beslut som fattats inom det internationella domstolssystemet. Hit hör också möjligheten till sanktioner för förseelser. Att sköta ärenden inom de överenskomna ramarna och inte utanför dem stöder systemet.

Man stärker också den multilaterala verksamheten genom att förnya och modernisera organisationerna. Vid behov ska man samarbeta med partner och länder som är av samma åsikt i en fråga för att stödja och utveckla det internationella regelbaserade systemet. Finland främjar genom sin verksamhet och sitt exempel principerna om en god förvaltning också i multilateralt samarbete.

Europeiska unionen är Finlands viktigaste referensram för externa relationer och säkerhetsgemenskap. På grund av sin globala betydelse är Europeiska unionen också en ytterst viktig kanal för påverkan för Finland. Finland måste därför sträva efter att stärka Europeiska unionens enighet. Ju enhetligare EU uppträder i multilaterala organisationer, desto mer effektiv är den som aktör. Samarbete mellan medlemsländerna, delat ansvar och informationsutbyte vid skötseln av multilaterala förtroendeuppdrag samt bättre samordning av kandidaturer är praktiska sätt att öka EU:s betydelse i världen.

De nordiska länderna stöder traditionellt i hög grad multilateralt samarbete. För Finland är de nordiska länderna en permanent och unik referensgrupp, vars gemensamma röst hörs mycket bättre än en röst. Genom samarbete i mindre grupper påverkar Finland utvecklingstrenderna och tyngdpunkterna i det multilaterala samarbetet även i större sammansättningar och på global nivå.

Viktiga strukturer för att stödja säkerheten och värderingar som är viktiga för Finland i Europa är också Europarådet, som upprätthåller de europeiska normerna för mänskliga rättigheter, och OSSE, en framgångshistoria vad gäller avspänning under sin tid som fyller 50 år 2025. Vi deltar som partner i Natos verksamhet.

Man stöder också det multilaterala samarbetet genom att ta ansvar och delta i det internationella arbetet både i uppgifter på politisk nivå och i internationella organisationer. Finland eftersträvar därför systematiskt förtroendeuppdrag, ordförandeskap och ledande roller, där vi bäst kan främja våra mål och effektivisera det internationella systemet.

Finland kandiderar till FN:s råd för mänskliga rättigheter 2022–2024 och FN:s säkerhetsråd 2029–2030. Genom FN är Finland med och bär det globala ansvaret, påverkar den internationella rättsgrunden, spelreglerna och beslutsfattandet samt framför sina egna värderingar och åsikter i den bredaste möjliga sammansättningen. OSSE och OECD är vid sidan av FN centrala samarbetsforum för Finland och där vi också eftersträvar uppgifter och specialroller på hög nivå i enlighet med våra mål och vår kompetens. Sådana möjligheter öppnar sig också i närområdets regionala organisationer (Barents euroarktiska råd, Arktiska rådet, Östersjöstaternas råd).

Finländska kunskaper och personresurser utnyttjas kontinuerligt i internationella organisationer, rättskipningsorgan och andra organ, i det multilaterala beslutsfattandet och i fredsprocesser. Placeringen av finländska experter på olika nivåer i internationella uppgifter främjas systematiskt vid utrikesministeriet.

Multilateralt samarbete främjas i Finlands bilaterala relationer till andra länder. I gengäld stöder det regelbaserade systemet hanteringen av våra bilaterala yttre relationer och de multilaterala forumen erbjuder också möjligheter till bilateralt umgänge. Finlands verksamhet och budskap ska vara konsekventa och enhetliga inom båda verksamhetsområdena.

I multilateralt samarbete påverkar man också genom att stöda initiativ från andra länder och genom att fördomsfritt söka nya partnerskap. Genom att föregå med gott exempel, utnyttja sina egna styrkor och hålla fast vid avtalen visar Finland sig vara en beaktansvärd partner. Samtidigt betonas att multilateralt samarbete fortfarande är det mest hållbara och rättvisa sättet att stärka freden, säkerheten, jämställdheten och välfärden – både i Finland och i världen.

5 Utrikesministeriets åtgärder för att stöda och främja multilateralt samarbete

Nedan presenteras med stöd av Finlands styrkor och specialkompetens ett urval åtgärder som utrikesministeriet under de närmaste åren tänker fokusera på i sitt multilaterala arbete. De nämnda åtgärderna utesluter inte annat kontinuerligt arbete som stöder Finlands mål vad gäller att stärka det multilaterala samarbetet. I utrikesministeriets åtgärder betonas följande teman:

- lika rättigheter och deltagande
- klimatets och miljöns föränderliga tillstånd
- ansvarstagande i den nya informationsmiljön
- fred och säkerhet genom kunskap
- en rättvis och demokratisk värld
- framtidens intelligenta samhällen.

Utrikesministeriets åtgärder omfattar redan pågående projekt, men också nya initiativ. De sammanför aktörer även utanför den offentliga förvaltningen, bland annat från den privata sektorn och det civila samhället.

Temana är inte separata helheter. Precis som är fallet med globala utmaningar i allmänhet, präglas också temana av ömsesidigt beroende. Det arbete som utförts inom ramen för temana stöder i stor utsträckning Finlands utrikespolitiska värderingar och mål.

5.1 Lika rättigheter och deltagande

Situation

Stödet för lika rättigheter och deltagande är hörnstenen i Finlands människorättsbaserade utrikespolitik. De mänskliga rättigheternas universalitet och jämlikheten mellan befolkningsgrupper ifrågasätts dock allt mer runtom i världen.

Mål

Finland fortsätter sitt långsiktiga arbete för att främja lika rättigheter och deltagande som en bestående del av vår multilaterala utrikes- och utvecklingspolitik. Främjandet av kvinnors och flickors samt minoriteters rättigheter är en viktig del av Finlands människorättspolitik.

Kvinnors och flickors rättigheter måste tryggas och deras deltagande garanteras även i frågor som gäller teknisk utveckling. Rättigheterna för personer med funktionsnedsättning stärks över silon i arbetet inom olika sektorer, till exempel inom humanitär rätt. Vid sidan av att stärka de mänskliga rättigheterna och jämställdheten stöder man också ett fullskaligt utnyttjande av hela samhällets kompetens och resurser i syfte att lösa framtida utmaningar.

KVINNOR, FLICKOR OCH TEKNOLOGI

Finland leder en aktionskoalition för teknologi och innovationer i den av UN Women koordinerade processen Generation Equality som stöder sig på flera aktörer. I och med detta vill man utöka gruppen av aktörer som förbundit sig till jämställdhetsarbetet och främja uppnåendet av målen för hållbar utveckling under de kommande fem åren. Projektet sammanlänkas med anteckningarna om jämställdhet och de utvecklingspolitiska målen i regeringsprogrammet samt den teknologi-, digitaliserings- och innovationskompetens Finland är känt för. I sitt arbete betonar Finland att antalet kvinnor, kvinnors deltagande och andelen kvinnor i ledarroll ska ökas inom STEM-branscherna, att könsgapet i digitaliseringen ska minskas, att genussensitiva teknologier ska utvecklas samt att nätvåld mot kvinnor ska avskaffas och trygga digitala lokaler skapas.

RÄTTIGHETER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Finland främjar rättigheterna för personer med funktionsnedsättning på bred front och inom flera olika sektorer. Finland finansierar projekt som berör rättigheter för personer med funktionsnedsättning, verkar i många ordförandeskapsroller och främjar inklusion av personer med funktionsnedsättning även i multilaterala humanitära organisationer. Tyngdpunkterna är tillgänglighet i syfte att tillgodose rättigheterna för personer med funktionsnedsättning samt deltagande i beslutsfattandet för organisationer för personer med funktionsnedsättning. Höjdpunkten i det multilaterala arbetet är Finlands eventuella medlemskap i FN:s råd för mänskliga rättigheter: ett prioriterat område är rättigheter för personer med funktionsnedsättning, särskilt flickor och kvinnor med funktionsnedsättning.

5.2 Klimatets och miljöns föränderliga tillstånd

Situation

Klimatförändringen, utarmningen av den biologiska mångfalden, förstörelsen och fragmenteringen av livsmiljöer samt överkonsumtionen av naturresurser är ödesfrågor för vår tid. Utan hållbara och rättvisa lösningar prövas samhällenas och människors försörjning och hälsa i allt högre grad vilket kan öka risken för konflikter.

Mål

Finland deltar i globala klimattalkon som en del av Europeiska unionen och genomför de överenskomna gemensamma målen nationellt. Finland har förbundit sig att vara en koldioxidneutral ekonomi 2035. Finland arbetar multilateralt genom att utnyttja sina egna kompetensområden och söka hållbara lösningar tillsammans med sina partner.

Förnybara energilösningar och cirkulär ekonomi är Finlands styrkor och är i nyckelposition när det gäller att svara på klimatförändringen och anpassa sig till dess effekter. I enlighet med modellen med flera aktörer deltar stater, företag, utvecklingsbanker, organisationer och andra aktörer i det multilaterala samarbetet.

CIRKULÄR EKONOMI

Finland är en föregångare inom den kolneutrala cirkulära ekonomin. Världsförbundet för cirkulär ekonomi "The World Circular Economy Forum" (WCEF), som Sitra första gången var värd för 2017, strävar efter att påskynda den globala förändringen mot en cirkulär ekonomi. Ett lyckat koncept måste förankras permanent i Finland. En "cirkuläreconomisk utrikespolitik" som en del av klimat- och innovationspolitiken stärker Finlands roll i det internationella genomförandet av målen för hållbar utveckling och ökar de kommersiella möjligheterna till lösningar inom cirkulär ekonomi. Det nya projekt som inleds tillsammans med Afrikanska utvecklingsbanken och Nordiska utvecklingsfonden integrerar på ett rättvist sätt lösningar för cirkulär ekonomi i de afrikanska länderna, skapar arbetsplatser samt minskar fattigdom och ojämlikhet.

METEOROLOGI OCH NATURKATASTROFER

Klimatförändringen har ökat och förstärkt extrema väderfenomen. Förutom att stävja klimatförändringen behövs anpassningsåtgärder, i synnerhet i utvecklingsländerna. Fördelarna med väder- och klimattjänster sträcker sig mycket längre än hanteringen av risker för katastrofer. De finländska kunskaperna om vädersystem är bland de bästa i världen. Finland har beviljat stöd bland annat till CREWS-initiativet som fokuserar på hantering av klimatrisker i de minst utvecklade länderna och små östater och på system för tidig varning. Utrikesministeriet främjar, stöder och finansierar utnyttjandet av moderna väder- och klimattjänster i utvecklingsländerna och utreder möjligheterna att arbeta även med multilaterala organisationer såsom Afrikanska unionen och Afrikanska utvecklingsbanken.

Den kända finländska meteorologiska kompetensen utnyttjas förutom för att hantera risker för naturkatastrofer också inom flera samhällssektorer. Den hjälper länder att anpassa sig till klimatförändringen till exempel inom jordbruks-, turism-, trafik-, energi-, vatten- och hälsosektorn.

Det arbete som regionala multilaterala organisationer i norr och EU:s nordliga dimension utför utnyttjas i miljöfrågor (bland annat Arktiska rådet, Barents euroarktiska råd). Samtidigt stöds såväl arktiskt och miljöpolitiskt som i mer omfattande utsträckning regel- och avtalsbaserat samarbete.

Samtidigt som Finland satsar på samarbete i klimat- och miljöarbetet uppstår nya partnerskap med länder man tidigare endast haft lite kontakt med. Finländska företag i branschen får då också fler ekonomiska möjligheter.

RENING AV KÄRNAVFALLSOBJEKT I ISHAVET

Genom samarbete inom den nordliga dimensionens miljöpartnerskap har man identifierat tusentals kärnavfallsobjekt i Ishavsområdet. Inom ramen för EU:s nordliga dimension har man utrett möjligheten att lyfta upp två atomubåtar från havsbotten med hjälp av Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling EBRD:s finansieringsmekanism. Projektet är miljömässigt betydelsefullt. Finland är ordförande för Barents euroarktiska råd (BEAC) åren 2021–2023 medan Ryssland är ordförande för Arktiska rådet. Genom praktiskt samarbete dämpar man spridningen av spänningar till det arktiska området och sätter miljöperspektivet i centrum för utvecklingen av det arktiska området.

5.3 Ansvarstagande i den nya informationsmiljön

Situation

Säkerställandet av en trygg informations- och cybermiljö ställer allt större krav på stater, internationella organisationer och företag. Källorna till störningssituationer och hotbilder, deras karaktär och varaktighet är allt svårare att fastställa i nya verksamhetsmiljöer. Filtrerad genom internationell rätt, en proportionell reglering och tvärvetenskapligt samarbete erbjuder utvecklingen mänskligheten stora möjligheter.

Mål

Finlands mål är en öppen, fri och trygg cyberversamhetsmiljö där etiska aspekter samt frågor som gäller dataskydd och yttrandefrihet beaktas.

Finlands goda rykte som internationell aktör ger oss möjlighet att tillägna oss en ledande roll i cyberfrågor. Europeiska kompetenscentret för motverkande av hybridhot, som grundades i Finland 2017, har stärkt Finlands profil och internationella attraktivitet vad gäller hybridteman.

BEKÄMPNING AV INFORMATIONSPÅVERKAN I ÖSTLIGA PARTNERLÄNDER

Finland är välkänt som en av de bästa bekämparna av yttre informationspåverkan. Kombinationen av en god och omfattande utbildningsgrund, mediäläskunnighet som en del av skolgången, fria medier och ett övergripande säkerhetstänkande har gett resultat. De länder som ingår i EU:s östliga partnerskap delar den utmanande miljön för informationspåverkan. Som en fortsättning på evenemanget för unga mediapåverkare som ordnades inom ramen för EU:s östliga partnerskap under Finlands EU-ordförandeskap 2019 utreds möjligheterna att fungera som en permanent fadder för ett motsvarande, regelbundet och interaktivt evenemang. Utöver att öka mediäläskunnigheten är målet att skapa nätverk mellan unga aktörer inom mediebranschen och dela med sig av sina erfarenheter.

FREDLIG LÖSNING AV TVISTER I CYBERMILJÖN

Den internationella rätten i cybermiljön är ett allt mer aktuellt tema. Finland vill bidra till diskussionen med ett positivt perspektiv och betona teman för fredligt samarbete. Utrikesministeriet har tillsammans med Erik Castrén-institutet vid Helsingfors universitet och det cyberpolitiska institutet producerat en webbkurs för diplomater om fredlig lösning av cyberkonflikter 2021. Pilotkursen har senare också genomförts för nordiska diplomater och planeras spridas till andra länder. Pilotkursen är också ett sätt att motivera åsikter inför FN-diskussioner.

Informationspåverkan besvaras genom Finlands styrkor, såsom betoningen på en omfattande utbildning och gedigen medieläskunnighet. Unga påverkarens kompetens och förståelse för den föränderliga informationsmiljön är avgörande.

För att kunna svara på cyberhot krävs kontinuerlig utveckling av säkerhetsberedskapen, och där spelar bidrag från företagen i branschen en central roll. Finländska företag har en stark cyberkompetens.

Vid sidan av att svara på cyberhot och öka resiliensen betonar Finland de oändliga möjligheter som de nya verksamhetsmiljöerna erbjuder. Också konfliktsituationer i cybermiljön kan utredas med stöd av fredligt samarbete och i enlighet med principerna för internationell rätt.

5.4 Fred och säkerhet genom kunskap

Situation

Globala fenomen som påverkar säkerheten knyts närmare varandra. Konflikterna blir allt mer mångformiga. Man blir allt mer medveten om kopplingarna mellan fred och säkerhet och effekterna av klimatförändringen, den ekonomiska och sociala utvecklingen samt de mänskliga rättigheterna.

Mål

Finland granskar säkerheten ur ett brett perspektiv. Vid sidan av militära hot, konkurrensen mellan stormakterna och hybridpåverkan måste man också beakta vilka effekter stora globala utmaningar har på freden och säkerheten.

FINLAND ERBJUDER SINA TJÄNSTER

Finland prioriterar fredsmedling. Utöver FN:s kontinuerliga arbete har Finland bra beredskap för praktiskt fredsmedlingsarbete (bland annat CMI som grundats av president Ahtisaari). Hösten 2020 inledde utrikesministeriets nya center för fredsmedling sitt arbete. Man bör förutse platser för påverkan och det ska finnas beredskap att ta tillfällen i akt. Finland upprätthåller förmågan att stå värd för möten mellan tvistande parter, bilaterala eller multilaterala möten på olika nivåer samt statschefernas toppmöten. Goda och färskare exempel på detta arbete har varit givarkonferensen för Afghanistan 2020 och utrikesminister Haavistos agerande som företrädare för EU i Afrikas horn.

Fredsmedling, krishantering och förebyggande av konflikter är långvariga teman i Finlands utrikespolitik. Finland kommer även i fortsättningen att ta ansvar för den internationella freden, säkerheten och stabiliteten samt utmärka sig som en ansvarsfull och kunnig aktör på det internationella säkerhetsfältet.

I sin multilaterala utrikespolitik satsar Finland på sin roll som expert på utbildning, medling och kunskapsbaserad expertis i freds- och säkerhetsfrågor.

Finland stärker sin profil och förmåga att påverka världen bland annat genom fredsmedlingsarbete, krishantering, bra tjänster samt upprätthållande av viktiga nätverk och diskussionskontakter. Finland har länge arbetat för kvinnornas deltagande och helheten Kvinnor, fred och säkerhet. Vi stöder också starkt identifieringen av de ungas roll i förebyggandet av konflikter och konfliktlösning samt de ungas insatser för att främja fred och säkerhet.

FREDSTEKNOLOGIER

Fredsteknologierna är uppåtgående och lovande verktyg för internationell fredsmedling och konfliktlösning. De tekniska lösningarna möjliggör noggrannare modellering av konflikter, delaktiggörande beslutsfattande och framförhållning i fredsprocesser. De förbättrar konfliktanalyserna och konsekvensbedömningen. Som en del av sin multilaterala utrikespolitik satsar Finland på öppningar där ny teknologi smidigt utnyttjas för freds användning.

KRISHANTERING

Krishantering ligger i kärnan av multilateralt samarbete. Finland föredrar krishanteringsoperationer med fullmakt från det internationella systemet. Finland deltar i det internationella utbudet av utbildning i krishantering och stöder i synnerhet krishantering bland kvinnor och deltagande i fredsbevarande verksamhet, bland annat genom FN:s kurser UNITAR och UN Women. Över 40 procent av de experter Finland skickat iväg är kvinnor. Det bästa sättet för Finland att öka den internationella utbildningen i krishantering är att betona sina styrkor och de teman där det förekommer utmaningar på EU-nivå och internationell nivå. Sådana är bland annat ett övergripande arbetssätt, samarbete mellan det civila och det militära, kvinnors delaktighet samt kunskaper om hybridhot och fredsmedling i krishanteringsoperationer.

UNGA, FRED OCH SÄKERHET

Finland publicerar ett nationellt handlingsprogram om FN:s resolution 2250: "Unga, fred och säkerhet". Syftet är att integrera ämnet i samhället. Frågan främjas både bilateralt på landsnivå, i utvecklingsarbetet, i fredsprocesserna och globalt i internationella organisationer. Finland stod värd för FN:s första ungdomssymposium 2019 och är medvärd för FN:s ungdomsmöte med Qatar och Colombia 2022 i Doha. En av Finlands starka sidor vid fredsmedling är att främja ungdomars deltagande i fredsprocesserna. Man diskuterar tanken på att införa det årliga priset Ungdomar, fred och säkerhet, som skulle tilldelas en aktör som arbetat för att öka de ungas deltagande i freds- och säkerhetsfrågor.

5.5 En rättvis och demokratisk värld

Situation

Internationella normer, avtal och övervakningen av efterlevnaden av dessa är nödvändiga för att det globala samfundet ska fungera. Demokrati och rättsstatsprincipen utgör en hållbar värdegrund även för framtidens samhällen. Alla dessa principer sätts på prov, och man måste ständigt anstränga sig för att bevara dem.

Mål

Den internationella rätten reglerar i första hand de mellanstatliga relationerna och de internationella organisationernas verksamhet, och FN:s internationella domstol avgör staternas meningsskiljaktigheter. Detta system skapar en grund som stöder den internationella ordningen, freden och säkerheten, och det är viktigt att bevara den.

Utrikesministeriet deltar aktivt i utvecklingen av den internationella rätten och främjandet av dess verkställighet. Centrala aktörer och behandlingsforum för detta är FN på global nivå och Europarådet på regional nivå. EU utvecklar aktivt den internationella rätten.

MOT STRAFFRIHET

Finland stöder långsiktigt arbetet mot straffrihet. Finland har finansierat den mellanstatliga samarbetsmekanismen Justice Rapid Response sedan den grundades (2009). Mekanismen erbjuder straffrättslig expertis i syfte att utreda de mest våldsamma konflikterna i världen. Finland finansierar den internationella mekanismen för ansvarsskyldighet för Syrien (IIIM) som inrättades 2016 och som bidrar till att utreda de brott mot internationell rätt som begicks i samband med folkresningen i Syrien och åtala misstänkta. Finland hör till de långvarigaste finansierarna av Internationella brottmålsdomstolens offerfond.

Till Finlands prioriterade områden inom internationell rätt hör bland annat att avskaffa straffriheten för de allra allvarligaste internationella brotten, att främja rättsstatsprincipen globalt samt att allmänt stärka den regelbaserade internationella ordningen.

Åtal för de allra allvarligaste internationella brotten är i första hand staternas ansvar. I fall där staternas åtalsåtgärder av olika skäl inte är möjliga spelar internationella domstolar, särskilt Internationella brottmålsdomstolen ICC, en central roll för att minska straffriheten. En minskning av straffriheten kan också ses som en del av ett mer allmänt stöd för rättsstatsutvecklingen i bräckliga stater.

Främjandet av demokratin och rättsstatsprincipen är grundpelare i ett rättvist och fungerande samhälle. De är också grundprinciper för Finlands utrikespolitik. Även framtidens starka och stabila samhällen bygger på denna värdegrund. Finland stöder demokratin och rättsstatsutvecklingen genom att aktivt delta i det arbete som Europarådet och andra internationella organisationer inom området utför, genom utvecklingssamarbete och finansiering till medborgarorganisationer. Samtidigt söker man också nya, innovativa verksamhetsmodeller.

STÄRKANDE AV DEMOKRATIN OCH RÄTTSSTATSPRINCIPEN

Finland har förbundit sig att främja demokrati och rättsstatsprincipen både nationellt och inom EU och internationellt. Syftet med det nätverksbaserade rättsstatscentrum som grundades i samarbete mellan utrikesministeriet och Helsingfors universitet 2021 är att stöda det internationella rättsstatsarbetet med hjälp av forskning, utbildning, rådgivning och utvärdering. Det samlar experter från Finland och utlandet och skapar kontakter till centrala instanser som FN, EU osv. Centret arbetar utifrån efterfrågan. Finland är ordförande för Freedom Online Coalition (FOC) 2021. FOC är den största mellanstatliga koalitionen för ett fritt, öppet och säkert internet. Finland främjar FOC:s verksamhet som en del av de mänskliga rättigheterna och demokratin samt som en del av en hållbar utveckling.

5.6 Framtidens intelligenta samhällen

Situation

Världen vi lever i förändras snabbt. Grunden för framtidens samhällen samt de värderingar och normer som definierar dessa skapas redan nu. Den teknologiska utvecklingen, utbildning, siloöverskridande samarbete samt innovativa nätverk och lösningar kommer under de närmaste åren att öppna möjligheter som mänskligheten aldrig tidigare skådat.

Mål

Finland stärker sin profil som internationellt kluster för innovationer, kompetens och sakkunskap. Detta arbete stöds av att FN:s innovationsfunktioner placeras i Finland och bidrar till att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling, bland annat genom samarbete och utbyte av idéer mellan den privata sektorn, medborgarorganisationer och högskolor.

FN:S INNOVATIONSHUBB TILL FINLAND

Utrikesministeriets mål är att utveckla Finland till ett innovationskluster inom FN-systemet och stärka det befintliga FN-kompetensklustret som en del av utvecklingen av ett större FN-campus i huvudstadsregionen. I Finland finns FN-universitetets institut för utvecklingsekonomi UNU-WIDER, UN Global Pulse Finland som fokuserar på prognostiseringsarbete, FN:s kontor för projektjänster, UNOPS program S3i för i påverkansinvestering och innovationsarbete samt Internationella organisationen för migration IOM. Den nyaste organisationen är FN:s barnorganisation UNICEF, som kommer att inrätta tematiska centrum för innovativt lärande och finansiering i huvudstadsregionen under hösten 2021.

FRÄMJANDE AV UTBILDNING OCH KOMPETENS

Utbildning och kompetens är hörnstenen i Finlands egen utveckling och en naturlig prioritering även i vårt multilaterala samarbete. Hösten 2021 startar Utbildningsstyrelsen i samarbete med utrikesministeriet och undervisnings- och kulturministeriet ett kompetenscentrum för utvecklingsarbete inom undervisningssektorn, som förmedlar undervisningssektorns kompetens och stöder Finlands påverkansarbete. Finland stöder fonden Global Partnership for Education (GPE) som finansierar utvecklingen av utbildningssektorn i fattigare och bräckligare länder och fonden Education Cannot Wait (ECW) som stöder utbildning i humanitära krissituationer. Utvecklings- och utrikeshandelsministern fungerar som skolmatsambassadör för världslivsmedelsprogrammet och leder den internationella skolmatskoalition som startas vid FN:s livsmedelstoppmöte i september 2021.

De smidiga och kreativa lösningar som den snabbt föränderliga verksamhetsmiljön kräver kan inte nås utan en utmärkt kunskapsbas och utbildning. Finland har unika färdigheter att utveckla och främja skapandet av framtidens intelligenta samhällen.

I det multilaterala samarbetet främjas utnyttjandet av finländsk utbildningskompetens och bland annat öppnas under Utbildningsstyrelsens ledning ett kompetenscentrum för utvecklingssamarbete inom undervisningssektorn som stöder detta.

Forskning om, förståelse för och utformning av en föränderlig värld kräver också gedigna kunskaper om framtids- och prognostiseringsarbete.

En kunskapsbaserad förståelse för hur framtiden kan se ut och hur man kan påverka den ingår i verktygslådan i Finlands multilaterala utrikespolitik.

FRAMTIDSARBETE OCH FRAMFÖRHÅLLNING BIDRAR TILL FÖRÄNDRING

Förmågan att föreställa sig en förändring och förbereda sig för den har i och med coronaviruspandemin börjat värderas högre. Finland är ett av världens ledande länder vad gäller framtidsarbete och prognostisering. Finland är känt för sin högklassiga akademiska framtidsforskning och för medborgarsamhällsaktörernas (t.ex. Sitra) aktivitet. Riksdagens framtidsutskott är ett av få i världen. Utrikesministeriet främjar framtidsarbetet som en del av Finlands verksamhetsmodell och landsbild. Man strävar efter att inkludera finländsk prognostiserings- och framtidskompetens också i FN:s och dess specialorganisationers samt andra internationella organisationers verksamhet.

6 Multilateral utrikespolitik och brytningstidens trender

Genom multilateralt samarbete måste man också kunna svara på utvecklingsriktningar som förändras snabbt och på ett oförutsägbart sätt. Hur dessa stigande trender positioneras i förhållande till Finlands värderingar och framtidsbild och hur Finland klarar sig mitt bland dem påverkas redan i ett tidigt skede av diskussionen.

Nya trender som utvecklas snabbt i en brytningstid formar människornas vardag, samhällssystem och det internationella samarbetet på ett sätt som aldrig tidigare skådats och i en allt snabbare takt. Enbart reaktioner kommer ofta ohjälpligen för sent. Finland bör vara vaksamt och redo att påverka globala utvecklingstrender i tid även i framtiden.

Reglering som uppstår runt nya fenomen samt stärkande av en verksamhet som baserar sig på avtal och av diskussionen om värderingar och normer är ett kontinuerligt mål för Finlands multilaterala utrikespolitik. Nya fenomen bör utnyttjas till nytta och lycka för mänskligheten.

Trender i brytningstiden som innehåller både utmaningar och möjligheter och som är intressanta för Finland är till exempel:

- Hälsosäkerhet. Coronaviruspandemin överraskade världen trots varningar på förhand och visade att beredskapen var otillräcklig. Hälsosäkerhet ingår i FN:s mål för hållbar utveckling och är en väsentlig del av samhällets övergripande säkerhet. Finland utnyttjar sin kompetens inom hälsosäkerhet och arbetar aktivt för att främja hälso- och biosäkerheten. Finland framhåller att det multilaterala samarbetet är oersättligt när det gäller att bekämpa gränsöverskridande hälsohot och stävja deras effekter.
- Artificiell intelligens är en mångfasetterad brytningsteknologi som öppnar enorma och delvis okända möjligheter. Finland har alla förutsättningar att höra till de ledande länderna när det kommer till utveckling och utnyttjande av artificiell intelligens. I det multilaterala samarbetet satsar Finland på att samordna utvecklingen, utnyttjandet och regleringen av artificiell intelligens med de värderingar och principer som är viktiga för det internationella regelbaserade systemet.

- Digitaliseringsutvecklingen förändrar de bekanta verksamhetsätten också i det multilaterala samarbetet. Coronaviruspandemin har påskyndat övergången till distansförbindelser. Fördelarna med och tillgången till utvecklingen fördelas dock ojämnt både mellan och inom staterna. Utvecklingsländerna måste få stöd i den digitala övergången. Man måste garantera jämlika möjligheter att påverka i det multilaterala samarbetet.

7 Mot det nya

Polariseringen av politiken, den allt hårdare retoriken och återgången till inbördes konkurrens mellan de politiska systemen återspeglas i det multilaterala samarbetet. En ideologi är en stark förändringskraft, men den ideologiska laddningen och den nya typen av identitetspolitik inför också kompromisslöshet och oförutsägbarhet i den internationella politiken.

I framtiden kommer globala problem att vara kopplade till varandra i högre grad än tidigare och kommer inte att kunna lösas genom enskilda, splittrade åtgärder. Den traditionella uppdelningen mellan exempelvis säkerhets-, utvecklings- och handelspolitik fungerar inte längre. Det internationella samfundet måste vara vaksamt och reagera på förändringar på ett heltäckande, hållbart och rättvist sätt. Inget land klarar detta arbete på egen hand. Det är av största vikt att upprätthålla en dialog på den internationella politiska scenen.

Finland stöder sig på de gemensamt överenskomna spelreglerna och sina egna värderingar i sin utrikespolitik. Man söker praktiska, konstruktiva och även kreativa lösningar på problemen.

Finland har starka strategiska avsikter och utmärkta färdigheter att främja och stödja multilateralt samarbete, internationell rätt och ett regelbaserat internationellt system i en oundviklig förändring. Förändringen öppnar också möjligheter för Finland att stärka sin egen ställning och påverka centrala frågor, val och visioner i framtiden.

**Utrikesministeriets
publikationer**

2021:9

ISSN tryckt 2490-0621

ISSN PDF 2737-0844

ISBN tryckt 978-952-281-337-4

ISBN PDF 978-952-281-341-1